

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej ... K 26.—
za en mesec ... „ 20.—
za Nemčijo celoletno ... „ 18.—
za ostalo inozemstvo ... „ 35.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej ... K 24.—
za en mesec ... „ 2.—
V upravi prejemam mesečno ... 1-80
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto ... „ 7.—
za Nemčijo celoletno ... „ 8.—
za ostalo inozemstvo ... „ 12.—

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostolpna pettirvsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat ... po 30 v
za dva- in večkrat ... „ 25 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
== Poslano: ==
Enostolpna pettirvsta po 60 v
Izhaja vsak dan izveniši nedelje in praznike ob 5. uri pop.
Redna letna priloga voznik red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopis se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijsko št. 24.797, ogrsko 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Govor nemškega kanclerja.

V nemškem državnem zboru je 27. t. m. govoril nemški državni kancler Bethmann Hollweg. Med drugim je izvajal:

Smoter vojske.

Med tem, ko stoje naši vojaki v strelskih jarkih pod bobnečim ognjem, ko križarijo naši podmorski čolni ne oziraje se na smrt po morju, ko doma ne delamo drugega, kot topove in strelivo in pridelujemo živila, ko gre naši državi za življenje in bodočnost, nadvladuje vsa notranja in zunanja politična vprašanja le ena zahteva: Vojskovati se in zmagati! O smereh in o smotru naših pogojev govoriti, bi bilo neplodno; večkrat sem že naglašal: Vojska se mora končati s trajnim mirom, ki nas bo odškodoval za vse, kar smo pretrpeli in ki bo zagotovil obstoj in bodočnost Nemčije. To je naš smoter.

O notranjih političnih vprašanjih.

Kakor o vojnih smotrih se tudi o notranjepolitičnih izpremembah različno sodi. Nova orientacija? Ni lepa beseda. Nova doba z obnovljenim narodom je tu. Silovita vojska se je ustvarila. Le skupna moč more prenesti in premagati skrajno nevarnost. Za žive sile gre, ki se ne puste omejiti po nobenem strankarskem programu desnice ali leve. Ne gre za to, da poplačamo narod, marveč za to, da dobimo pravi politični in državni izraz naroda. Silovite dušne, gospodarske in socialne naloge nas čakajo po vojski, rešiti jih moremo le, če ustvarimo moč, ki so pridobile vojsko, pota, po katerih se bodo mogle svobodno in veselo razvijati. Minuli so časi, ko se je vladalo po kabinetni politiki narodna misel je bila le v nekaterih glavah, danes preveča vse sloje naroda, vse stanovne, vse stranke.

Vprašanje militarizma.

Briandi, Lloyd Georges in drugi hočejo natveziti svetu, da hočejo Nemčijo oprostiti od pruskega militarizma in da hočejo darovati nemškemu narodu demokratične svoboščine. No, to bomo že sami izvedli. Kar se tiče militarizma, vemo vsi, tudi Lloyd George je to vedel pred vojsko, da velja radi naše zemljepisne lege vedno reklo Friderika Velikega: Toujours en vedette.

Mirovni predlog četverozveze.

V svojem govoru 12. decembra sem se pečal s predlogom Nemčije in njenih zaveznikov, naj se prično mirova pogajanja. Naš nastop so nevrtači živahno pozdravljali. Pri sovražnikih je pa bila zagrizena vojna strast močnejša kot klic njih narodov po miru. Njihov odgovor pa je bil še bolj grob in predrzen, kakor bi si

kdo mogel misliti pri nas ali v nevtralnih državah. Kaj je učinek: Naše zveze in fronte so trdnješe in nemški narod je bolj složen in stanovitni kakor li kdaj prej. Naši nasprotniki nosijo strašno krivdo nadaljnega prelivanja krvi.

Poostrena podmorska vojna.

Na našo noto o poostitvi podmorske vojne smo od nevtralnih držav dobili odgovore s pridržki, zavarovanji in protesti. Poznam težave nevtralnih držav in jih skušam omiliti n. pr. z dovozom premoga in železa. Toda vemo pa tudi, da je te težke povzročilo angleško nasilno pomorsko tiranstvo. To zaslužnje vse nemške trgovine hočemo in bomo zlomili. Ustregli bomo željam nevtralcov, kolikor bomo pač mogli, toda nikdar ne moremo prekoračiti svojega nepreklicnega sklepa, da brezpogojno dosežemo namen zapore. Enkrat nam bodo nevtralcu gotovo hvaležni za to stanovitnost, kajti prostost morja bo tudi njim koristila.

Nemčija in Amerika.

Združene države ameriške so šle korak dalje. Wilson je rezko pretrgal vezi. Svojih vzrokov ni avtentično ni sporočil. Ameriški poslanik v Berlinu je samo ustmeno izjavil prelom vezi in prosil za potne liste. Tak prelom med velikimi, v miru živječimi narodi pač nima para v zgodovini. Navezan sem na nezanosljivo poročilo Reuterja o Wilsonovi poslanici na kongres, da smo nenadoma in zavestno umaknili svoje slovesne obljube z dne 4. maja 1916. Zato je Amerika morala nastopiti to pot, katero si je pridržala za slučaj, da Nemčija ne opusti svoje metode podmorskega vojskovanja.

Če je to dokazovanje avtentično, moram odločno ugovarjati. Celo stoletje smo skrbno gojili prijateljsko razmerje. Po izbruhu vojne pa so se razmere onstran oceana izpremenile. Med mehikanskimi zmedami l. 1913. je Wilson izjavil, da pač sledi najboljšim mednarodnopravnim običajem, če prepove dobavo orožja in vojnega materiala za obe mehikanski, v boju stoječi stranki. Leto kasneje pa mu ta običaj ni bil več dober, kajti ententi so dobavili neštevilni vojni material, toda enake pravice ameriškega državljanca, da bi smel dobavljati tudi osrednjim silam, niso smatrali za enakovredno. Ugovarjali smo, pa smo se udali. Prav tako kancler ugovarja, da smo s preklicom svojih zagotovil preveč zadeli v čast Združenih držav.

Izrecno smo že vnaprej povedali, da ta zagotovila v gotovih okoliščinah padejo. Kancler naveda nemško noto z dne 4. maja 1916, v kateri je Nemčija obljubila, da se bo pri podmorskih čolnih držala oblik vojne s križarkami. Če pravi Amerika v

svojem odgovoru, da ne mislimo napovedane politike glede podmorskega vojevanja napraviti odvisne od uspehov pogajanj Amerike s kako drugo vlado, tedaj je to v tako kričnem nasprotju z našo noto, da bi tudi naš odgovor ne izpremenil obeh stališč. V Ameriki pa ne more nihče dvomiti, da so že nastopili predpogoji, na katere smo navezali svojo prostost. Anglija zapore Nemčije ni odpravila, ampak kar najbolj brezobzirno poostрила; ni se vrnila k mednarodnemu pravu in zakonom človečnosti; še bolj je omejila prostost morja in Amerika tega ni zabranila, čeprav je Wilson izjavil, da jo hoče obnoviti še tekom vojne. Koncem januarja je zaprla Severno morje. Od 4. maja je preteklo že 9 mesecev. Ali se je mogel kdo čuditi, da 31. januarja nismo smatrali, da je svoboda morja že obnovljena in da smo izvajali posledice.

Stvar pa gre še dalje. Nikakor ne morem videti, da bi bilo za ameriško ljudstvo vprašanje časti in življenja, da enostransko in samo proti nam varuje mednarodno pravo. Sovražniki in nenaklonjeni Američani so mislili, da smejo delati važno razliko med našim in angleškim postopanjem. Rekli so, da Nemčija uničuje gospodarske vrednote, katere je mogoče nadomestiti, Nemčija pa uničuje človeško življenje, ki je nenadomestljivo. Zakaj pa pri Angležih noben Američan ni prišel v življenjsko nevarnost? Zato, ker so se nevtralcu in posebno Amerika prostovoljno udali angleškim odredbam in so Angleži svoj cilj dosegli brez sile. Če bi Američani ravno tako cenili neoviran promet potnikov in blaga s Hamburgom in bremenom, kakor z Liverpoolom in Londonom, tedaj bi mi bili oproščeni mučnega vtisa, da je po ameriški sodbi pokorščina angleški sili in kontroli združljiva z bistvom nevtralnosti, nemške obrambene odredbe pa nezdružljive s to nevtralnostjo.

Anglija in podmorska vojna.

Prelom in poizkušena mobilizacija vseh nevtralcov proti nam, ne koristi ameriški napovedi o varstvu svobode morja, ne pospešuje Wilsonovega miru, ampak mora voditi do tega, da bodo stremeljnja po izstradanju Nemčije še bolj pogumna in prelivanje krvi še večje. Žal nam je za prelom z Ameriko, ki ji je vsa njena zgodovina kazala pot z nami, ne pa proti nam. Ker so pa nasprotniki z zasmehom zavrnili našo pošteno voljo zamir, ne moremo nazaj, ampak samo naprej.

Kancler osvetljuje angleško hinavščino o nečlovečnosti podmorske vojne, angleško pohlepnost, da ima ona pomorsko policijo. Kdo ji jo je izročil. Vsakega, ki se noče ukloniti, proglašajo za zločinca

na človeštvo, za Huna in pomorskega razbojnika. Kancler navaja mnenje angleškega mornariškega strokovnjaka Percyja, ki je pred vojno upravičil podmorsko vojevanje, če bi Anglija bila zaprta in izpostavljena lakoti. Prav tako se godi danes Nemčiji. Če bi se Angliji danes tako godilo, bi ravnala ravnotako kakor Nemčija.

Angleško orožje.

Ponavljam, da je naša podmorska vojna odgovor na angleško izstradalno blokado od začetka vojne. Angleži so mislili, da vojna zanje ne bo draga, upali so, da jim bodo na kopnem vse delo opravili zavezniki. Angleži pa bi s svojo ponosno mornarico brez človeških žrtev z izstradanjem prisilili celi nemški narod h kapitulaciji. Recept ni bil nov. Že v burski vojski so Angleži burske žene in otroke nagnali v zloglasna koncentracijska taborišča, kjer so z nečloveškim ravnanjem in trpljenjem hoteli zmanjšati odpor mož na bojišču. To postopanje, večen madež na angleškem imenu, pa je doseglo ravno nasprotno. Odpor Burov je bil še večji in vojna podaljšana. Redka ironija zgodovine je, da je ravno sedanji ministrski predsednik Lloyd George, ki sedaj ne more najti dovolj krepkih besed proti nemškemu barbarstvu, svoj čas v angleški zbornici ugotovil, da je 15.000 do 16.000 nedolžnih otrok in žen postalo žrtev angleške krutosti. Umrljivost otrok pod 12. leti je v teh taboriščih znašala 41,6 odstotkov, kolonialni minister Chamberlain je za državo priznal celo 55 odstotkov. To ni bila posledica pomanjkanja živil, katerih je bilo dovolj, ampak smotrene uničevalne politike, ki je delala namenoma. Tudi v zdravstvenem oziru je bilo vse zanemarjeno, kar je bilo ugotovljeno v angleški spodnji zbornici. Kar je Anglija takrat poizkušala v malem proti Buro, to hoče sedaj v velikem proti Nemčiji, tedaj proti 150.000 otrokom in ženam, sedaj proti celemu nemškemu narodu, okoli 70 milijonom. Z izstradanjem hoče doseči zmago, katere ne more dobiti z orožjem. Anglija je bila, ki je že od začetka iz te vojne napravila ne vojno armade proti armadi, ampak naroda proti narodu. Zato naš odgovor ni mogel biti drugačen.

Dosedanji uspehi zelo zadovoljivi. Natančnih števil pa ni mogoče dati.

Anglija skuša svoje ljudstvo pomiriti z obljubo, da bo kmalu kos podmorskim čolnom. Zaenkrat lahko izjavim, da že dosedanjí uspehi daleko presegaajo vse naše mornarice. (Živahno pritrdjevanje.) Končnih števil seveda ne morem dati. Naša zgora obstoji šele štiri tedne. Od velikega dela naših podmornikov nimamo še nobenih poročil, ker so še na potu. Kar pa je poročil, govorijo o velikih uspehih. Do-

LISTEK.

Svetobor.

19

Povest iz konca 11. veka. — Spisal P. Bohinjec.
(Dalje.)

»Tudi taka ločitev ni brezmiseln. Vendar jaz ne mislim tega. Pač pa ostane pri svoji trditvi, da je treba začeti od spodaj, ne od zgoraj, pri mladini, ne pri starini.«

»Le pomisli, Svetobor! Moj nepostavni naslednik živi v konkubinatu. Kako pohujšanje med ljudstvom! Ali bi ti mogel molčati?«

In Svetobor je molčal. Obema dostojanstvenikom je legel mrak na čelo in skoro jima je presedal dosedanjí pomelek.

»Kaj hočeš? Smo ljudje!« omeni naposled Svetobor, ali odgovornosti ne nosimo mi, ampak tisti, ki so nad nami. Krivica se ti je zgodila, krivica vsem poštenjakom. Sodil pa bo Bog.«

»Ni mi žal, mladi moj prijatelj, da je tako. Zapodili so me, toda dobil sem drugo domovino pod žezlom našega presvetlega kneza. Dobro mi gre od rok in že uživam lepe uspehe svojega delovanja. Da pa veš, da tudi jaz zidam po drugi poti svojo stavbo in da nisem zadnji, katerega beseda se

upoštevata v deželi, te povabim, da si moj gost nekaj dni. V kratkem bode sklical naš knez velik zbor na Tulnski ravnini in takrat boš imel priliko spoznati plemenito srce našega vladarja.«

Tako so tekli pogovori na Gottweigu, so tekli dnevi, dokler Svetobor ni pričakal zbora na Tulnski ravnini.

Knez Vzhodne marke je sklical vse velikaše svoje dežele. Biskupa se je oprava poskočnih konj, svitala se je obleka deželnih knezov, sam knez je vodil zbor. Vojskovodja Aco Gobarsburški je jezdil ob njegovi strani, častitljivi pasavski škof Altman je izpregovoril tehtno besedo.

Grobna tišina je zavladala po ravnini, ko je škof Altman pogljal svojega sivca sredi zbora. Celo konji so strigili z ušesi, kakor bi hoteli ujeti glasove častitljivega škofa. Le Dunav je šumel in pljuskal svoje valove ob bregove, ko se je Altman oglašil: »Cenjeni zborovalci! Presvitli deželni knezi! Znani so vam cilji naše avstrijske marke. Znan vam je dobro plemeniti duh našega kneza. Ni vam pa znano, da smo si nakopali na glavo jezo nemškega cesarja. Na severu nas nadleguje Čeh, na jugu nas zavida Korotanec, oba zaveznika nemškega cesarja. Ne moremo več plavati po sredi. Kam naj se obrnemo? Na levo ali na desno? Ako na levo, izgubimo milost svetega očeta, ako na desno, poskusimo jezo cesarjevo. Ako ustrezemo cesariu, za-

pade naš deželni knez izobčenju, ako držimo s papežem, napovedana nam je najbrže vojska od Čehov in morda tudi od Korotancev. Odločiti se moramo ali na desno ali na levo. Res da smo Nemci tudi Avstrijci, Babenberžani so nemško plemo in težko je ost napeti proti Nemcu, svojemu bratu, toda pravica nam je nad vse in pravica je na strani rimskega papeža. Iz te pravice pa izvira dolžnost, da moramo braniti sv. očeta. Res da naletimo na hud upor, da bomo morali z orožjem v roki braniti svojo domovino, da je v nevarnosti celo žezlo našega kneza, ali mi zaupamo v božjo pomoč in ta je tam, koder je pravica.«

Mili glas škofov je utihnil, ali zaoril je glas zborujočih viteзов, ki so klicali, da so potopili šumeče valove deročega Dunava: »Mi smo za pravico! Mi smo za Gregorja Slava Altmanu! Bog živi našega deželnega kneza Leopolda!«

Pa je deželni knez zavrtil svojega šarčca, da se je pokazal njegov lepi obraz, in je izpregovoril besede, polne navdušenosti: »Slava vam, slavni vitezi! Hvala ti, moj dobri Altman! Jaz grem z vami, če treba, tudi v smrt!«

In zopet so zaorili urnebesni glasovi, tam v ozadju pa se je stiskal na svojem konju češki knez in občudoval velikanski vpliv Altmanovih besedi.

Tesno mu je bilo pri srcu in ko je noč ležla čez tulnsko ravnino, je že opozarjal

svoje spremstvo, da nemudoma odrine v svojo domovino.

Dolgi noči je sledilo kratko jutro.

VIII.

Svetobor je gledal skozi okno grada špilberga na Brno in okolico. Hiša za hišo se je vrstila pod bregom in sadno drevje je zakrivalo razna poslopja. Izmed vseh pisanih stavb pa sta se dvigala dva zvonika — cerkve sv. Petra in Pavla in cerkev sv. Jakoba. Prva je bila stolica proštova, druga pa dragocen spomin sv. Metoda, ki jo je posvetil in obdaril. Daleč je gledalo Svetoborovo oko po ravninah in bregovih, a le redka je bila cerkev, ki se je svitala iznad domov njegovih ovc. Njegovo srce je zahtevalo, da pomnoži število cerkva in duhovnikov in misli so mu porajale načrte, ki naj bi jih izpeljal.

Že je sklenil, da pošlje odposlanca v Prago do kneza Vratislava z načrti in prošnjami, ko se zgleda kneginja Valburga in mu naznani, da ga obišče olomuska kneginja Evfemija.

»Pozdravljam te, prečastni, in ti želim, da se ti je kaj dobrega sanjalo,« ga govori soproga brnskega kneza Otona.

»Res sem bil zamišljen in nisem opazil, da je tvoja noga prestopila prag mojega stanovanja, kneginja Valburga!«

»In smem vprašati, kaj si snoval v mislih?«

sedaj objavljene številke, ki pa ne obsegajo vseh potopitev, nam pravijo, da smo lahko več kot zadovoljni. Sovražnikove vesti o ladjah, ki prodro zaporo, česar se posebno veselijo, nas ne razočarajo prav nič, kajti nikdar nismo proglasili blokade, ampak zaprli smo samo gotova pota, kjer mora vsaka ladja računati na takojšnji napad. Samoposebi je umevno, da uidejo posamezne ladje, skupnega uspeha pa to ne moti, katerega bomo že znali doseči s potapljanjem in motenjem nevtralne paroplovbe. Vsled neprimerne bravure podmorskih čolnov lahko z vso gotovostjo čakamo bodočega razvoja.

Nade zime je konec.

Prestali smo hudo zimo, posebno za revnejše prebivalstvo. Vsled omejitve železniškega prometa so bile težave z živili in kurivom, pa junaštvo naših žen in otrok, duh domovinske ljubezni je že sedaj osramotil angleški načrt izstradanja.

Pripravljeni smo.

Od zadnjega kanclerjevega govora se je vojaški položaj komaj izpremenil. Fronte so povsod ojačene, vojaki polni zaupanja, odločni vsled odklonitve naše mirovne ponudbe. Na fronti na kopnem je vse pripravljeno, na vodni fronti smo zmagoviti, za podmorsko vojno pa smo bolj pripravljeni kakor pred enim letom. Zato polni zaupanja čakamo na prihodnje mesece. Ta volja za zmago naš dela nepremagljive in nam prinese zmago. (Živahno pritrdjevanje.)

Izjave strank.

V imenu centra se posl. Spahn veseli podmorske vojne, opozarja, da se je lansko leto končalo neugodno za entente. Naj se Wilson odloči tako ali tako, čeprav je položaj resen, prebili se bomo in zmagali. Podmorske vojne ne vodimo, ker verujemo v zmago entente na kopnem in samo zato v obupnem položaju, ampak jo vodimo v nadi, da vojno hitreje končamo. Storimo svojo dolžnost, potem nam bo Bog pomagal.

Socialni demokrat Scheidemann izvaja: Če hočemo priti do miru, moramo nastopiti proti domači močni struji brezmejnemu osvajanju politike, sicer nikdar ne pridemo do konca. Nasprotniki so z odklonitvijo našega vabila na konferenco prevezli krivdo, katere nikdar ne bodo izbrizgali. Zeli, da nam podmorska vojna prav kmalu prinese mir. Prva posledica je bil prelom z Ameriko, kar zelo globoko obžaluje. Ne soglašajo s tistimi, ki Ameriko skoraj pozdravljajo kot novo sovražnico. Toda žrtvovati hočejo vse za prostost Nemčije. Kancler ni nič preklinal v svojih izjavah glede vojnih ciljev, ki stoji v popolnem soglasju z zadnjo Tiszovo izjavo. V Nemčiji so to pametno izjavo zelo pozdravili, razum v nekaterih krogih. Ti čudaki prvorotitelji za veličino Nemčije mislijo, da imajo še premalo sovražnikov in preveč zaveznikov. V tem času pomanjkanja živil moramo občudovati preobilico sil teh gospodov. Imeli so pravo kanibalistično veselje, ker se mirovni poizkusi osrednjih vlesil niso posrečili. Če je na svetu nepojmljivo sovraštvo proti Nemčiji, ni tega v zadnji vrsti kriva ta gonja. (Pritrdjevanje na levi, desnica pa ljuto ugovarja.)

Kar sedaj nosi nemški narod, je veliko, velikansko, toda skoraj še večja nevolja in jeza nad nepojmljivo obzirnostjo nasproti pokazani požrešnosti in nesramnemu oderuštvi. (Živahno pritrdjevanje.)

Kancler naj hitro nastopi. Odobrava kanclerjeva izvajanja o bodoči notranji politiki in pravi: Kar narod vodi do zmage, je spoznanje celega naroda, bridke nujnosti, ne pa mrliška pokorščina, ampak državljanski razum. Hočemo imeti vlado, ki ima pogum za besede in dejanja.

Kancler brani pruskega poljedelskega ministra, konservativca grof Westarp je proti novi orientaciji, ki pomenja demokratizacijo vseh naprav. Zahteva veliko vojno odškodnino. Ne vznemirja ga, da Wilson še ni pretrgal vezi z Avstrijo. Tisza in avstrijska vlada sta se postavila na stališče naše podmorske vojne. Brezpozorno upamo, da bo navzlic zadnji Wilsonovi noti Avstrija stala na stališču naše podmorske vojne.

Boj s podmorskimi čolni.

Amsterdam, 27. februarja. Trije parniki s pismi so došli iz Anglije. Angleške vojne ladje so jih spremljale do nizozemskih morij. Na odprtem morju jih je napadel podmorski čoln. Šele po izredno ljutem boju se je angleškim vojnim ladjam posrečilo, da so prepozdile sovražnika, a zadati mu niso mogle nobene škode.

Luna zaveznica podmorskih čolnov.

Stockholm, 27. februarja. »Daily News« pišejo: 68 ladij, ki so bile potopljene od 24. do 26. februarja, so potopili deloma zato, ker je luna lepo sijala. Mesečina je zaveznica periskopa in torpeda.

Skozi zaprto morje

je priplul v Pauillac parnik »Orleans«.

Francija in angleška uvozna prepoved.

Bern, 26. febr. (K. u.) »Journal« opozarja na posledice angleške uvozne prepovedi za francosko trgovino. Francoski eksporterji so zelo razburjeni.

Na londonski borzi izgubili papirji 14 tisoč milijonov svoje vrednosti.

Rotterdam, 27. februarja. Kakor pišejo angleški finančni listi, je zadnje dni padlo na londonski borzi 387 vrednostnih papirjev za 94½ milijona funtov sterlingov. Odkar je izbruhnila vojna, so izgubili papirji na svoji vrednosti okroglo 700 milijonov funtov sterlingov, ali 14 tisoč milijonov mark.

Draginja na Angleškem.

Bazelj, 27. feb. »Morningpost« napoveduje, da so se živila in druge potrebščine podražile za 25 do 40 odstotkov v zadnjih dveh tednih.

Poulični izgredi v Angliji.

»Daily News« poročajo, da se ob navalih na trgovine živil vrše mučni poulični izgredi, kakršnih dozdaj v Angliji še niso poznali. Lord Devonport je prepovedal uporabo čiste pšenične moke. Pekom je zapovedal, da morajo mešati pšenično moko.

St. Laurent bil uničen po eksploziji.

Genj, 27. feb. Z Malte se poroča v Pariz: Veliki francosko-ameriški parnik St. Laurent je uničila eksplozija in ne torpedo. Nad 20 oseb je mrtvih.

Spominjajte se goriških beguncev!

skem in ima veliko naročil do kneginje Svetoslave v Pragi. Ona ti poskrbi pri Vratislavu vse, kar želiš pametnega.

»Pametnega? Kaj me imaš za nesposobnega?«

»Nikakor ne, precastni, ali neizpeljivih in praznih stvari ne zahtevaj.«

»Ali je skrb za božjo čast prazna stvar? Ali ti ni mar besede božje lačnih podložnikov?«

»Vsekako, ljubi moj Svetobor! Naj mašniki oznanjujejo božjo besedo v materinem jeziku, naj se zidajo cerkve, toda o staroslovenski liturgiji mi molči. Latinsčina je jezik obredov, je jezik, ki ga obsega ves svet, ki ga govore izobraženci vseh stanov in narodov. Čemu bi torej tiščal ta mrtvi stari slovenski jezik, ki ga tako nihče ne govori več.«

»Ne tako, presvitla kneginja! Kakor ima hebrejski, grški in latinski jezik pravico do božjega hrama, tako ga ima stari slovenski jezik. Tudi mi Slovenci smo enega pokolenja, tudi mi smo poklicani igrati vlogo med velikimi narodi in kdo bi nam zameril, ako se pogajamo za svojo liturgijo?«

Kakor rečeno, vse za cerkve in mašnike, v staroslovensko bogoslužje pa tiščita vidva s saravskim opatom, dokler vaju ne postavijo na cestlo! Bodi previden in ne razkladaj svojih sanj kneginji Evfemiji, ki vsak hip stopi v sobo.

Že so se začele stopinje in na pragu se prikaže lepa Evfemija. Na knežji kroni so žareli svitli biseri in njen glas je bil kakor suščeči veter, ki prihaja izza ovinka.

»Zdravo, češki knez v belem habitu, in zdrava ti, moja golobica!« se oglasi olo-

Wilsonova igra.

Avstrija — Združene države.

Dunaj, 27. feb. Pučeni krogi še ne znajo, kdaj bo zunanje ministrstvo odgovorilo na ameriško noto glede na podmorsko vojsko. V zunanjem ministruju se z ameriškim veleposlanikom še pogajajo.

Wilson prostozidar.

Predsednik Zedinjenih držav, Wilson, je kakor poroča ameriški katoliški list »Amerika«, član prostozidarske lože. Ta list tudi zatrjuje, da se je Wilson vmešaval v boj zoper katoliško Cerkev v Mehiki. Voditelju mehikanskih vstašev, Huerti je obljubil pomoč severoameriške vlade, pri volitvi predsednika mehikanske ljudovlade, če se zaveže, da ne dovoli katoličanom pri vladi nikakega vpliva. Huerta pa je odgovoril, da Wilsonovih ponudb ne more sprejeti, ker je mnenja, da se iste pravice, ki se dajo protestantom in drugim veroizpovedanjem, tudi katoličanom ne morejo odrekati. Ko se je nato iz Vašingtona zahtevalo, naj Huerta pristopi tajni protikatoliški družbi je Huerta to odklonil. Wilson je nato Huerta pustil pasti ter ga je še celo javno psoval.

Ameriški kongres in senat.

Lugano, 27. febr. Ameriške brzojavke londonskih listov poročajo, da je Wilson nameraval 4. marca zaključiti zasedanje kongresa in sam voditi do decemberskega zasedanja vladne posle. Njegovemu načrtu so se pa uprli republikanci, ker so hoteli ohraniti nadzorstvo nad predsednikom. V senatu so že pričeli zavlačevati razprave.

Pooblastilo Wilsonu.

»New-York Herald« poroča, da je šlo pri pooblastilu Wilsonu za to, da bi z oborožitvijo ameriških trgovskih ladij zagotovil življenje in premoženje ameriških državljanov. Dalje je hotel dobiti pooblastilo, da sestavi 6 milijonov mož močno armado prostovoljcev. Okolnost, da sklicuje Wilson kongres 5. marca, dokazuje, da noče Wilson nemejeno se posluževati svoje moči in da hoče poizvedeti za mnenje postavodaje.

Washington. (Kor. ur.) Reuter poroča: Po posvetu komisije za zunanje stvari zbornice reprezentantov je izjavil predsednik komisije. Vložil bom takoj predlog za pooblastilo Wilsonu, da oboroži ladje in vsa druga pooblastila, ki jih potrebuje. Predlog se bo takoj izročil komisiji, ki mora skrbeti za denarno pokritje ukrepov.

Republikanci proti Wilsonu.

»Frankf. Ztg.« poročajo iz New-Yorka: Razburjenje radi pomanjkanja živil je vedno večje. Pomanjkanja ne povzroča le, ker so železnice preobložene, marveč tudi zadnja slaba letina, a so vseeno izvozili še enkrat toliko živil kakor druga leta. Novoizvoljeni kongres bi moral po ustavi zborovati šele decembra. Republikanci pa delajo na to, da bi Wilsona prisilili na sklicanje izrednega zasedanja kongresa.

Amerika oboroži trgovske ladje.

Rotterdam, 27. februarja. Angleški listi prinašajo besedilo napovedanega govora, ki ga je imel Wilson pred kon-

gresom. Wilson je prosil za pooblastilo, da sme oborožiti trgovske ladje in je za ta namen zahteval 100 milijonov dolarjev kredita.

Predsednik je utemeljeval svojo zahtevo: »Praktični cilj, katerega zasleduje od 1. februarja uveljavljena politika nemške države, doslej še ni dosežen. Ameriška trgovina trpi močno, vendar se lahko reče, da ni hujše prizadeta kakor pred novo podmorsko vojsko. Združene države so pozvale nevtralece, naj se pridružijo ameriški namaziranju o varstvu proste plovbe. Reči pa moram, da nevtraleci niso smatrali za pametno, da bi se pridružili našemu nastopu. Ameriške paroplovne družbe so se branile in se še branijo, da bi svoje trgovske ladje spustile na morje brez varstva in spremstva. Nemška politika s podmorskimi čolni je že dosegla uspeh, ki je enak zapori nasprotnih držav.

Napovedanega dejanja, o katerem hočem upati, da bo izostalo, doslej še ni. Če se je našim ladjam doslej prizanašalo, moram vsekakor izjaviti, da se je po mojem mnenju zahvaliti slučaju ali pa modremu premagovanju poveljnikov podmorskih čolnov.

Moje odredbe ne bodo vodile k vojni. Vojska bi izbruhnila le tedaj če bi bila kaka naša ladja naša napadena.

Predsednik je nato podrobno utemeljeval zahtevane kredite in izjavil, da se ne bi noben človek, ki ameriško misli in čuti, branil to stvar pred kongresom zastopati.

Washington, 27. februarja. (Reuter). Po konferenci komisije za zunanje zadeve reprezentance zbornice je izjavil predsednik komisije, da bo takoj vložil predlog, ki pooblašča Wilsona, da oboroži ladje in mu da vsa sicer potrebna pooblastila.

Amerika prepovedala izvoz železa.

Bern, 27. feb. Neka tukajšnja trdka je obveščena iz Newyorka, da začasno ustavi izvoz železa in jekla iz Amerike.

Protiv angleškim hujskarijam.

Rotterdam, 27. feb. (K. u.) »Nieuwe Rotterdamsche Courant« svari Nizozemce, naj se ne puste hujskati od Angležev, ker so bile nizozemske ladje torpedirane. Nizozemski škoduje angleška zapora.

Izgredi v Ameriki.

Haag, 27. feb. Iz Newyorka: Na tisoče mož in žen je razgrajalo zaradi lakote na poti Avenue. Peli so marseillaise. Vdri so v hotel Waldorf-Astoria. Veliki izgredniki so zaprli. V senatu so bili burni prizori, ko so razpravljali o predlogu, naj se pošljejo ladje, da se prepričajo, če bodo Nemci ponovili razžalitev ameriške zastave.

Zarote in nemiri v Združenih državah.

Lugano, 27. feb. Italijanski listi poročajo preko Pariza: Združene države so bile obveščene o zaroti, ki je nameravala umoriti predsednika Wilsona. Severno-ameriški general Hundson je bil zastrupljen. V Newyorku so nastali zaradi draginje živil novi nemiri. Demonstranti so nameravali naskočiti hotel »Astoria«, ker so mislili, da biva tam guverner Whitmann. Policija je zaprla veliko oseb.

Brazilijska razburjenja.

»Temps« poroča iz Rio de Janeiro, da je začasna prepoved uvoza kave na Angleško Brazilčane zelo razburila.

Ferzija in Siam se ne pridružita Wilsonu.

Stockholm, 26. februarja. Perzija in Siam sta naznanili Wilsonu, da se ne pridružita ukrepom Združenih držav.

Casementa izdala Amerika.

Monakovo, 26. feb. Prejšnji ameriški konzul Gaffney, prijatelj usmrčenega voditelja Ircev, Casementa, brani v dopisu v »Münchener Neueste Nachrichten« veleposlanika Gerarda pred očitkom, da bi bil Casementa izdal. Angleška vlada je izvedela po obžalovanju vrednem slučaju o Casementovem izkrcevalnem načrtu. Več se zdaj ne more povedati. — Gaffneyeva izjava je točna. Casementov izkrcevalni načrt je našla ameriška tajna policija v Newyorku, ko je preiskovala papirje pl. Ilgena. Ameriška vlada je o načrtu nato obvestila angleško vlado kot poizkus zarote, ki se je na ameriških tleh koval proti vladi prijateljske države.

Vojska z Rusi in Rumuni.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 27. februarja. Uradno: Na nekaterih točkah so bili boji nekoliko živthnejši. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, iml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 27. februarja. Veliki glavni stan:

Ker mraz ponehava, so se večkrat živahneje bojevali kot zadnje čase.

»Sedi, presvitla gospa, in me poslušaj! Gledal sem po ravnini in videl domove in sela tvojih podložnikov, pa se mi je zmrzilo čelo, ker moje ovčice stradajo nebeskega kruha. Dobro se jim godi pod žezlom mojega strica, polja so preorana in polna lepih sadežev, zime se ne bodo bali, ako jih prežgoda zaloti, toda naše ljudstvo strada na božji hrani. Pogrešajo duhovnikov, pogrešajo cerkve. Odkar je veliki naš svetec zatisnil oči in je lepa Moravska izgubila kneza Svetopolka — — —

»Molči, Svetobor, o svetcu, o katerem ne maram čuti,« ga ustavi kneginja.

»Kajpada, ti si Nemka in nimaš zmišla za potrebe, ki jih čuti moravsko srce. A vedi, da je zadovoljnost le tam doma, koder seljak sliši božjo besedo v svojem jeziku, koder ga napolnjuje velika misel, da so njegovi pradedje umirali za slavo svojega rodu,« skonča prošt svoj vzplamteli govor.

»Knez Bretislav je bil pameten mož in je vedel, da taki mladeniči, kakor si ti, ne pristojajo za knežji prestol. Zato je bil njegov zakon o podedovanju češke krone res prava sreča in — — —

»Gospa, prikeni svoj govor, drugače vzplamti moj ogenj in zadušiti tvoje besede v grlu! Sveti Metod je bil naš mož, dasi grške krvi, in ne pustim omadeževati njegovega imena. Ko bodo tvoje kosti že davno gnile v grobu, bode slava velegrajskega vladike še budila zaspana srca naših potomcev in ves svet bode blagovol nadčloveški trud našega svetca.«

»Kaj torej želiš, mladi knez? Moja sosed, kneginja Evfemija, odpotuje v kratkem v Prago, ker je bila nedavno na Poli-

Civilna služba v Rusiji.

Kodanj, 27. feb. »Ruski Invalid« poroča, da nameravajo ruski vladni krogi upe-
ljati civilno službo po nemškem vzorcu.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 27. februarja. Uradno:
Položaj je neizpremenjen.
Namestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, fml.

Italijanski socialisti se ne udeležijo pariškega kongresa.

Rim, 27. feb. (K. u.) Na zborovanju socialistične stranke se je sklenilo, da se oficijelna socialistična stranka pariškega kongresa ne udeleži. Isto stališče bodo zavzeli tudi ruski socialisti.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 27. februarja. Veliki glavni stan:

Med številnimi sunki Angležev proti naši bojni črti med Ypernom in Somme je prišel le eden v naše jarke. S protisunkom smo vrgli sovražnika, ki je bil vdrl vzhodno Arrasa. Topovski ogenj je bil le v nekaterih odsekih nad navadno mero močan.

Prvi generalni kvartirni mojster:
pl. Ludendorff.

Francosko uradno poročilo.

26. februarja ob 3. uri popoldne. Včeraj pozno zvečer je nek naš oddelek udri v nemške črte pri Ville-sur-Tourbe. Porušil je številna kritja in privedel ujetnike in vojni material. Dva sovražna napada, eden proti našemu jarku severno od Bauluy (?), severovzhodno od Soisona, drugi proti neki naši straži severozahodno od Avocourta, sta se ponesrečila. Ugrabili smo ujetnike, med njimi 1 častnika. Na nekaterih delih fronte od časa do časa topniški ogenj. Včeraj so naši letalci sestrelili tri sovražna letala. — Skupine naših letal so metale bombe na tabore in municijske zaloge pri Spincourtu, kjer so se čule številne eksplozije, ter na letališče in lope pri Buzancy, na železniški tir pri Arsu ob reki Mozel in na kolo-dvora Bousserwiller (?) in Wölfling pri Weissenburgu.

Portugalci v francoski armadi.

Bern, 27. feb. (K. u.) »Journal« poroča: Poveljnik prve portugalske divizije, ki bo operirala na Francoskem, je došel v Pariz.

Poljaki.

Za poljsko armado.

Poljski »Centralni narodni odbor« v Varšavi se je razcepil, ker se niso mogli zediniti glede narodne poljske armade. »Wiadomości Polskie« (dne 18. febr.) pišejo po tem povodu: Neodvisnost je mogoče doseči le z oboroženo silo, zato je samostojna poljska armada podlaga neodvisne Poljske. Poljske legije stoje pred nami, ovite z junaško slavo, a vendar večina Poljakov v kraljestvu vztraja v pasivnosti, v nevtralnosti in pesimizmu ter noče razumeti, da more biti država silna le po moči lastne armade. Nekdaj je poljska narodno-demokratska stranka glasno oznanjala ta načela; odkar se je pa ta stranka vklonila pred Rusijo, so ravno pristaši te stranke postali nasprotniki samostojne poljske armade. To je zares tragičen položaj. Še nikoli niso bili dani tako ugodni pogoji za Poljsko, a v tem važnem trenutku del poljskih političnih strank zameta edini vir sile — narodno armado; zametajo narodno armado iz antipatije proti Nemcem in iz strahu pred entento, ki ni niti s prstom ganila za Poljsko. Nikar ne razdirajmo poljskega naroda z dvomi, ampak ustvarimo močno poljsko armado.

Nemški vojni cilji. — Zahteve Poljakov.

Povodom razprave o pruskem proračunu za obrt in trgovino je izjavil zastopnik centruma, Bell, da se mora nemški narod strinjati z nemškim kanclerjem v tem, da Belgija ne sme več biti predstraža entente ali Angleške. Anglija s pohlepni očmi gleda na Belgijo, zato pravimo: Roke proč od Belgije. Mi namreč ne smemo dovoliti, da bi bilo v kaki drugi vojni bojišče — Porenje. — Narodni liberalci Fuhrmann je izjavil, da bi morala ravno velika industrija v Porenju in zapadnem Palatinatu žetati, da pride do politične zveze med Nemčijo in Belgijo. Svoj govor je zaključil s naslednjimi besedami: Državnika, ki bi se iz te vojne vrnil brez Brieya, brez Longwya, brez Belgije, brez Kurlandije in Litavske, bi zgodovina imenovala grobarja nemške oblasti in nemške veličine.

V nadaljni razpravi je govoril tudi poljski poslanec Korfanty, ki je izvajal z ozirom na nedavne izjave notranjega ministra Loebela o Poljaki: Minister je označil moj govor kot nekako vojno napoved, a v resnici v tem govoru nisem govoril o drugem nego o izjemnih zakonih proti Poljakom. Zahtevamo, da se odpravijo zakladi, ki gredo za tem, da se potlačijo Poljaki. Zahtevamo popolno politično enakopravnost in popolno svobodo narodnega razvoja. Protestiramo proti pomenčevanju vzhodnih pokrajin kakor tudi proti temu, da bi se ondi širil protestantizem. Kot svobodni državljani se čutimo eno z ostalimi nemškimi sodržavljanji in hočemo z njimi složno živeti. To je vsekako bolje, nego da se razsiplejo moči v narodnih bojih.

Opozicija napovedala Tiszi najhujši boj.

NASTOP OGRSKE OPOZICIJE.

Budimpešta, 26. februarja. Poslanec grof Julij Andrassy se je v svoji interpelaciji pečal z očitkom opoziciji, da je iskala v inozemstvu pri tujih činiteljih pomoči za uresničitev svojih stremilj. Opozicija je bila prisiljena, da je proti brezozirnemu in nasilnemu nastopu vlade prosila drugod podpore.

Glede na zunanje razmere

je izjavil, da s svojimi somišljeniki popolnoma potrjuje nazoru, da bi bil naravnost greh, če bi se orožja podmorških čolnov ne posluževali, če je res sposobno, da se z njim približamo svojemu smotru. Nekaj govornikov vladne stranke je reklo, da bi bila opozicija dolžna položiti orožje. Veliko razlogov govori proti. Ne glede na to, da morata z grofom Apponyjem le z velikim trudom tolažiti poslance, ki prihajajo ogorčeni in razljučeni radi razmer v provinci, je hotela vlada celo deželo spraviti pod gospodarstvo svoje stranke. Pravice za to nima, ker se po svojem delu ni izkazala vredno, da ima tako velika, izredna pooblastila. Dolžna je bila, skrbeti za to, da bi bile tudi ostale stranke sodeležne parlamentarne odgovornosti vlade. Opozicija je bila glede na koalicijsko vlado vedno prijetljiva, a preprečil jo je nastop ministrskega predsednika. Vsaka kritika bi bila nepotrebna, če bi govorila za vlado dejstva, a žal, temu ni tako.

Zakaj je odstopil grof Berchtold.

Govornik opozarja na zunanje politične dogodke, na katere, kakor znano, ministrski predsednik zelo vpliva in opozarja na razvoj italijanskega vprašanja. Vpliv, ki si ga je prisvojil ministrski predsednik v zunanje političnih zadevah, je napotil zunanjega ministra grofa Berchtolda, da je zapustil svoje mesto, ker ni nikakor mogel prenašati, da bi bil svoje pravice kot zunanji minister še s kom delil. Žal, odstopil je v času, ko je bila njegova osebnost mnogo bolj sposobna voditi pogajanja z Italijo, kot njegov naslednik.

O poljskem vprašanju

se je grof Andrassy omejil na opazko, da so se zgodile velike napake. Upa, da bo te napake popravil poljski narod. Tudi glede na Rumunijo so se storile velike napake.

Imperializem delovne stranke

se razteza, saj navidezno, tudi na Avstrijo. Zdaj, ko vsak dan vidimo, da je naša usoda spojena, ko so tudi v Avstriji uvideli, da je ogrski šovinizem v trenutku nevarnosti opora dinastije in monarhije, zdaj bi bil tisti trenutek, da okrepimo skupno čuvstvo. Mesto tega vidimo le razljučenost. Kje tiči vzrok? Avstrija je edina država, ki mora pogrešati parlament. Odgovornost za to se je očitala nam. Ko so v Avstriji videli, da se je ogrska vlada odpovedala delegacijam in je izpostavila zato pogodbo iz leta 1867. največji nevarnosti, je moralo tam nastati čuvstvo, da mi vzdržujemo ta položaj in da Ogrska nadvladuje v monarhiji. Sreča je, da si stavi sedanja avstrijska vlada za nalogo, oživeti ustavno življenje; Ogrska bi bila najbolj obremenjena in bi se harmonično skupno življenje izredno otežkočilo, če bi bil do sklepanja miru obsojen avstrijski parlament na molk.

Večkrat se mi je reklo, da Ogrski koristijo, ker zdaj mi v monarhiji vladamo. Ne želim si take ugodnosti. Naša korist zahteva poleg močne Ogrske močno Avstrijo. Upoštevati moramo še druge stvari. Ministrski predsednik se je navadil, da deli v vsakem zasedanju nauke kakih avstrijskih političnih struji. Enkrat je govoril o blaznih, drugič z nekoliko manj krepkimi izrazi. Taki politični struji se ne smejo deliti nauki, marveč se moramo boriti z njo, če se hoče uveljaviti. Ob zadnjem novem letu je ministrski predsednik pozdravil novo vlado v Avstriji, a to v takem tonu, da ga tam niso bili veseli. Rekel je, da pričakuje od nje lojalnega priznanja državnopravnega temelja in da jo bo v tem slučaju podpiral. Ne sme se od nje drugače pričakovati, da se drži ustavnega temelja, marveč če se ga ne drži, se mora z njo razmerje prekiniti.

Ogorčenje tudi povečuje vprašanje aprovizacije. Če Avstrija tu ne dobi kakšnega predmeta, ali da na mi ne dobimo v

Avstriji, se to tolmači za zlobo, ker nima medsebojnega vpogleda v razmere. Tu in tam obstoja največje nezaupanje, kar je vsekakor zelo škodljivo. Ker vlada ni bila o žetvi dovolj poučena, je več obetala, kolikor je mogla držati.

V hrvaškem vprašanju

so se tudi zgodile velike napake. Govornik graja stališče ministrskega predsednika v inkompatibilnem vprašanju in pravi, da inkompatibilna postava parlamentu ni škodovala.

Cenzura

mora z največjo strogostjo zabraniti vsako možnost, da bi se odkrile vojne tajnosti, a cenzura mora izločiti strankarsko-politične koristi.

O vprašanju pogodbe

je rekel govornik, da je potrebno, a vprašanje dalje pogodbe mora le rešiti parlament. Še celo provizorij bi bil skok v temo, ker je to dolgoobrokna pogodba.

Volilna pravica

se mora podeliti vsem vojakom, ki se vrnejo z bojišča.

Grof Tisza

je odgovoril, da bo na Andrassyjev govor odgovoril ob prvi priliki. Obžaloval je način Andrassyjeve kritike. Med Avstrijo in Združenimi državami diplomatski odnosi niso prekinjeni in da ni nikake ovire pogajanjem med diplomati. Na vodstvo zunanje politike monarhije ni vpliv ogrske vlade manjši in ne večji, kakor odgovarja črkam postave.

Grof Apponyi

je nujno vprašal ministrskega predsednika grofa Tiszo, če je res sklenjena med obema vladama narodnogospodarska pogodba. Zahteval je podrobnosti.

Grof Mihael Karoly

je vprašal:

1. Ali je res vlada sklenila z avstrijsko vlado dogovor za dalj kot desetletno dobo?

2. Ali hoče dati vlada nadrobna pojasnila o pogodbi?

Grof Tisza je odgovoril, da so pogajanja tako napredovala, da se lahko prično pogajanja z Nemčijo. Vladi sta pa sklenili, da bosta molčali o podrobnostih.

Po Tiszovem govoru sta grofa Apponyi in Karoly izjavila, da nista zadovoljna z izvajanjem ministrskega predsednika in da zato napovedujeta vladi najostrejši boj.

Strelci v ogrskem državnem zboru.

Budimpešta, 27. februarja. Huzarskega desetnika, ki je 7. t. m. streljal med sejo ogrske poslaniške zbornice z galerije, je budimpeštansko honvedno divizijsko sodišče izpustilo iz zapor. Preiskava je namreč dognala, da ni nameraval napada in da je bil pijan do nezvesti. Njegov dopust je potekel. Poslali ga bodo takoj na bojno črto, kjer bo stvar rešena disciplinarnim potom.

Odlikovanja.

Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: lovec 7. lov. bat. Weber Lovrenc; poročnik 28. polj. top. p. Jezovšek Vladimir; topničar 3. polj. top. p. Jerman Josip; nadognjičar 28. polj. havb. p. Hirundović Andrej; topničarji 28. polj. top. p. Trampus Franc, Mandl Ivan, Gabrovec Ivan, Dulič Josip in Lukeš Anton, predmojster Cebe Anton in tit. predmojster Bergles Franc; praporščak 28. polj. top. p. dr. Gorup vitez Aleksander; predmojster Rebula Alojzij, topničarji Curk Pavel, Ferlic Josip, Fonda Marij, Šinkovec Jakob in Bizjak Ernest, vsi pri 28. težkem polj. top. p.; dragonec 5. drag. p. Žen Ivan; tit. poddes. Polanec Martin, četovodja Cajner Rudolf in pešec Cvetko Alojzij, vsi pri 87. pp.; lovec 20. lov. bat. Podgoršek Jurij. — Železni zasluzni križec na traku hrabrostne svetinje so dobili: četovodja Lukačič Rudolf, desetnika Petruk Štefan in Kerševan Ivan, tit. desetnik Jakopič Franc, poddesetnika Goja Franc in Knez Tomaž, tit. poddes. Mlekuž Edvard in saper Godnič Josip, vsi pri 3. sap. bat.

Gospodarske beležke.

Za kmeta. Pri zborovanju Centralnega mesta za varstvo poljedelskih interesov na Dunaju so se obravnavale razne kmečke zahteve sedanjega časa. Predsedoval je zborovanju deželni odbornik kranjski dr. L. a m p e, poročala sta glavni referent Simič vitez Hohenblum in predsednik Splošne zveze avstrijskih kmetijskih zadrug baron Störck. Zahteval se je za bodočnost uvoz naše živine v Nemčijo in enako varstvo naših poljedelskih interesov, kakor tudi Nemčija brani svoje poljedelstvo. Zahteva se sklicanje državnega zbora in primerno zastopstvo poljedelcev v c. kr. uradu za prehrano. Cene za kmetijske pridelke naj bodo enake pri nas, kakor na Ogrskem. S sodelovanjem kmetijskih strokovnjakov se naj izvršuje pravilno štetje kmetijskih pridelkov, da se

ne bo zahtevala od posameznih krajev neprimerna množina žita in krompirja. Tudi za obrtne izdelke, ki jih kmet nujno potrebuje, naj se določijo kmetijskim razmeram primerne cene. Seme in krmilo se naj kmetu pusti in dajo za prevoz semen in umetnih gnojil na železnice večje ugodnosti. Za pomladno delo naj dajo oblasti kmetu potrebno pomoč. V državne vojnogospodarske naprave naj se pokličejo zastopniki kmetijstva. Slednjič je zbor odločno protestiral zoper neupravičene napade, katerim je izpostavljen kmečki stan.

— **Štajerske deželne finance.** Računski sklep za leto 1915. Pokritja za redne izdatke je bilo treba 15.440.611 K 77 vin., nasproti proračunski postavki 17.327.099 K. Deželne doklade na direktno in indirektno davke, na pivo in prispevki od države (od osebnodohodninskega davka in davka na žganje) so znašale 16.856.552 K 13 vin., dočim je izkazal proračun samo 14.769.000 K. Torej znašajo dohodki več 1.415.944 K 36 vin. (nasproti proračunu izkazanim primanjkljaji 558.099 K). Od teh dohodkov se je odštalo za znižanje dolga 558.148 K 39 vin. V proračunu se je določilo za leto 1915, da se najme posojilo 2.000.000 K. Od tega kredita se ni porabilo niti vitja, ampak je izkazala preostala 250.000 K. Denarja v blagajni z dnem 31. dec. 1915: 1.415.115 K 87 vin. Premoženje dežele znaša koncem leta 1915: Vrednost posestev in nepremičnin 35.939.412 K 999 vin., vrednost inventarja 5.602.050 K, vrednostni papirji in posojila 28.386.252 K 44 vin. toraj skupaj 69.927.717 K 44 vin., dočim je dolga 60.751.908 K 31 vin.; čisto premoženje znaša 9 milijonov K, 5 milijonov K iz čistega aktivnega premoženja, torej blizu 15 milijonov K.

— **Tudi na Ogrskem bodo dobivali manj moke.** Iz Budimpešte poročajo: Predsednik urada za živila baron Kürthy je izjavil, da bodo morali skriti oddajo moke in da se bo vlada z vso silo morala postaviti v boj proti navajanju cen živilom. Med tem ko v nekaterih krajih vlada pravo pomankanje živil, se je izkazalo, da so v večini komitatov naši precej velike zaloge. V neki vasi n. pr. so prikrili 8 vagonov pšenice in 2 vagona koruze. Kljub temu se ne more in ne sme zamočati nesnost položaja. Omejiti se moramo še nadalje. Od 1. marca naprej bo v kralju več koruzne moke kot doslej. Aprila bodo znižali racije moke in kruha. V Avstriji so znižali za polovico na osebo na Ogrskem bodo znižali od 240 g na 200 g. Težaki bodo pa dobivali dosedanjí delež.

— **Banka kot navijalke cen.** Nemški listi poročajo, da je državno pravdnikstvo na Dunaju vložilo proti več funkcionalnem splošne depozitne banke tožbo zaradi navijanja cen. Gre za nakup raznega blaga, katero so potem po nepravilno visokih cenah prodali dalje. S temi posli se je pa pečal samo blagovni oddelek.

— **Radi navijanja cen** so na Dunaju zaprti predsednika splošne depozitne banke dr. Jožefa Kranz, prejšnjega ravnatelja tega zavoda dr. Richarda Freund, njegovega tasta Eisiga Rubel, zastopnika Feliksa Fritz in agenta Salomona Lessner, Schwarzwalda in Berla Berger. Nakupili so po pred kratkim ustanovljenem blagov. oddelku banke velike množine blaga, katerega so z neprimerno visokim dobičkom prodajali. Razprava se bo vršila koncem marca.

— **Kraše in čopiči se podražijo zopet za 150 odstotkov.** Vojne klobase začno izdelovati, kakor smo že omenili, na Dunaju, in sicer krvave klobase po 1 K 80 vin. do 2 K kg in mesene klobase, podobne braunschweigericam, po 6 — 7 K 50 vin. kg. S prodajo prično 1. marca.

— **Oprostitve za poljska in gozdna dela.** Vsem, ki so že dosedaj ali bodo v bodoče oproščeni vojaškega službovanja v svrhu poljskega ali gozdarskega dela, se more dopust v slučaju nujne potrebe podaljšati. Prosnje, ozir. predloge je poslati najkasneje do 10. marca na pristojna okrajna glavarstva, ozir. za nastavljenice v raznih korporacijah in zavodih na poljedelsko ministrstvo.

— **Milijensko ustanovo za uslužbence južne železnice** je zapustil nedavno umrli generalni ravnatelj ogrskih prog južne železnice, Maks vitez pl. Bram. Obresti bodo razdelili vsako leto med podpore potrebne ogrske in avstrijske uradnike in nastavljenice južne železnice, ozir. njihov vdove in sirote.

— **Slanike brez glav** prodajajo na Nemškem. V ribjih glavah se nabajajo maščobne snovi, zato jih je vojni odsek za olja in maščobe zaplenil.

— **Primečavanje koruzne moke** je pri peki kruha odredil ogrski urad za ljudsko prehrano.

— **Draginja se na švedskem čimdalje bolj kaže.** Posebno so se podražile slabše vrste obuval, četudi naše cene za usnje seveda na cene na švedskem nimajo prav nobenega vpliva. Posebno se je podražila

volna in volneno blago in je značilno dejstvo, da so se surovine znatno bolj podražile kot pa n. pr. že izdelano blago.

Nov tarif za izvoške v Zagrebu so te dni razglasili. Plača se: za prvi četrti ure 2 K 40 vin., za pol ure 4 K, za trideset ure 5 K, za celo uro 6 K, za vsak nadaljnji četrti ure 1 K 50 vin. Iz mesta na kolodvor in obratno se plača brez prtljage 3 K.

Podaljšanje roka za vlaganje ponudb za izmenjavo bakrenih cilindrov kopalnih peči. C. kr. ministrstvo za javna dela je podaljšalo rok za vlaganje ponudb za izmenjavo bakrenih cilindrov kopalnih peči do 13. marca 1917 do 12. ure popoldne.

Književnost.

Ilustrirani Glasnik št. 26 ima sledeče slike: Avstrijska vojaška patrulja po najvišjih tirolskih zasneženih gorah. — Hoja na ledenik. — Kraški svet in življenje Primorcev. — Škocijanska jama pri Divači. — Del železniške proge Jesenice-Gorica-Trst: Mostič pred predorom pri Opčini. — Južna stran bohinjskega predora v Podbrdu. — Padla junaka. — Mlekarska zadruha v Komendi pri Kamniku — v vojni službi. — Noša mladenec na Sedmograškem, kamor so svojočasno udrli Rumuni. — Turški predstojnik v običajni slavnostni opravi. — Smešnica.

»Vidim nebese odprta!« (Dj. ap. 7, 56.) Pismo žalostnim in potrtim srcem. Napisal dr. Gregor Rožman. Samozaložba. Cena 20 vin. po pošti; 100 kom 18 K. Dobiva se iz vkladnosti pri »Družbi sv. Mohorja« v Celovcu. Vsak Slovenec in Slovenka naj pozivi svoj pogum in svoje zaupanje ob mislih, katere nam nudi sv. vera v sedanjih težkih časih. Dajte listek v roke vojakom, ranjencem in beguncem!

Dnevne novice.

+ **Odlikovanje.** Cesar je podelil sekčnemu načelniku v notranjem ministrstvu tajnemu svetniku dr. Jožefu vitezu plem. Wolfu povodom zaprošene trajne vpočitve baronstva z oprostitvijo pristojbine.

+ **Iz finančne službe.** Imenovana sta bila finančni koncipisti Jožef Mozetič za finančnega komisarja v 9. in finančni konceptni praktikant dr. Fran Kržan za finančnega koncipista v 10. činovnem razredu.

+ **K večnemu počitku** so položili večeraj popoldne v Krašnji domačega g. župnika Franca Sparovec. Da spremijo blažega pokojnika na njegovi zadnji poti, se je zbralo dvajset njegovih sobratov-duhovnikov, med njimi trije rajnikovi sošolci ter izredno veliko število ljudstva iz domače in moravske župnije, kjer je umrl več let opravljal duhovsko službo. V ganljivem govoru se je v imenu vseh poslovil od njega nekdanji njegov predstojnik, moravski dekan g. Bizjan. Omenjal je rajnega veliko gorečnost za božjo hišo, o kateri priča prenovljena krašenska cerkev, popravljeni oltarji, nov križev pot in drugo. Pohvalil je njegovo delo za povzdigo verskega življenja s tem, da je ustanovil Marijino društvo, oskrboval kljub svoji hudi želodčni bolezni dvojno nedeljsko službo božjo. Glasno ihtenje v cerkvi in vsi potje pričale, kako je ljudstvo dobrega gospoda ljubilo. Po pravici je g. dekan svoj govor sklenil z besedami: Mlad je umrl, a odšel je po zasluženo plačilo. Počivaj v Bogu, dragi Franc! — Sošolci, ne pozabite opraviti zanj dogovorjenih treh sv. maš!

— **Padel je junaške smrti** za domovino 18letni Jure Fugina, edini sin veleposelnika in trgovca v Starem trgu pri Kočevju g. Jure Fugina. 12. februarja t. l. ga je na Krasu zadela granata. Študiral je v Ljubljani in bil radi svojega blagega značaja povsod pri ljubljen. Lahna mu bodi kraška zemlja! — Za domovino je daroval mlado življenje 19letni France Jerman, rojen v Ločni pri Novem mestu. Ranjen je bil na italijanskem bojišču na levo stran v prsa. Umrl je na Reki v bolnišnici 13. januarja 1917. Bil je pošten, priden in varčen mladenič. Izguba je tem večja ker je edini sin in zadnja opora svoje matere, kajti oče je že 18 let v Ameriki. Bog tolaži njegovo mater!

— **Umrl je v Idriji** gospod Franc Ks. Nagode, posestnik in nekdanji strojarski mojster. Zapušča ženo in sin. Pokojnik je bil več let občinski odbornik in svetovalec ter načelnik okrognega zdravstvenega zastopa. Do smrti je bil tudi cerkveni ključar. Bil je dober naš možak. N. v m. p.!

— **Umrl je v Kamniku** sodnik g. Komljanec za pljučnico. Prehladil se je na neki komisiji. N. v m. p.!

— **Zaplemba premoženja.** Deželno sodišče na Dunaju je odredilo, da se zapleni premoženje dr. Bogumila Vošnjaku, sinu poslanca Vošnjaka, rojenemu 4. septembra 1882. v Celju, pristojnemu v šofstani, ker je proti njemu v teku kazensko postopanje zaradi veleizdaje in ubega.

Odlikovanja v tovarni za torpede na Reki. V reški tovarni za torpede Whitehead & Co je bilo odlikovanih do 50 oseb, med njimi: Angel Žagar, asistentni mojster; Jakob Žilko, bronolivec, Marka Lojk, monter, Fran Kolar in Ivan Klemenc, mehanika, Rajmund Rubeša, kotlar in klepar; Josip Tertan, Fran Mižgur, Ivan Resman, Vincenc Gabre, Ivan Ivančič in Martin Kolenc, mehaniki.

— **List za ruske vojne ujetnike.** Na Dunaju izhaja tednik »Nedelja« v ruskem jeziku, namenjen ruskim vojnim ujetnikom v Avstriji; odgovorni urednik je stotnik H. Nagele. List prinaša pregledna poročila o svetovni vojski. Zelo obširno poročila o razmerah v Rusiji, navaja važnejše govore in debate iz ruske dume ter objavlja odlomke iz važnejših ruskih političnih listov; v zadnji številki (18. febr.) zelo obširno navaja glasove ruskih listov o zloglasnem Rasputinu, ki je imel tolik vpliv na ruskega carja. V prilogi objavlja zapisnik ruskih vojnih ujetnikov ter med njimi posreduje. Uredništvo vabi izobražene ruske vojne ujetnike k sodelovanju. — List je izdal zanimiv »Kalendar« za l. 1917. Koledar obsega na 96 straneh mnogo zanimive koledarske, poučne in zabavne vsebine. Objavljena je ena slovenska (Aškerc: Terek) in ena hrvatska pesem v ruskem prevodu. List in koledar se naroča pri upravnistvu na Dunaju, I. Georg Coehp'latz 3; koledar veča K 1.20, list pa 3 K za 3 mesece.

— **Potres na Reki.** V ponedeljek zjutraj okoli treh so občutili na Reki močan potres.

— **Pošiljatve vojakom na fronto.** Kakor se opaža, vsebuje vojnopoštni zavetki še vedno po največ jestvine, ki se radi pokvari. Občinstvo se torej znova z vsem poučarkom opozarja na to, da se smejo v vojnopoštne zavetke pošiljati samo take užitne stvari, ki se ne pokvari. Pripominja se obenem, da vojnopoštni zavetki s kvarljivimi jestvinami zaradi težkoč pri prevažanju in zaradi tega, ker jih je večkrat treba pošiljati naprej za naslovljencem, dospejo pogosto že v neužitnem stanju v roke prejemniku. Vseled pitle množine živil v zaledju pošiljanje kvarljivih jestvin samo otežuje prehrano prebivalstva, ne da bi doseglo namen, kakor si ga želi odposiljatelj. Tudi je naročeno poštanim uradom, da vsebino vojnopoštne zavetke večkrat pregledajo in brezpogojno izključijo od nadaljnje odpreme take pošiljke, ki imajo nedopustno vsebino.

— **Izdaja novih dopisnic in listov za poštne naloge.** Ker so sedaj že vsi poštni uradi preskrbljeni s poštionaložnimi listi in z novimi poštionaložnimi dopisnicami, se da v splošno znanje, da je v tuzemskem prometu in v prometu z Ogrsko in z Bosno-Hercegovino namesto dosedanjega poštionaložnega seznama uveden poštionaložni list, ki sestoji iz naložnice (nadaljevala za seznam) in iz naložnice poštne nakaznice. Cena poštionaložnega lista je 3 vinarje. S poštionaložno dopisnico se morejo od sedaj naprej v gori navedenem prometu vterjati denarne terjatve do 20 K.

— **Izgubil je na kolodvoru** v Divači ali pa na južnem kolodvoru v Ljubljani neki begunec bankovec za 1000 K, ki je edino njegovo premoženje. Kdor ga je našel, naj ga proti dobri nagradi pošlje v uredništvo »Slovenca«.

Ljubljanske novice.

lj **Varihi postave** — kje ste? Po ukazju najvišjega poveljnika je bil izdal v jeseni 1916 deželni predsednik kranjski grof Attems času primerno naredbo, ki smo od nje veliko pričakovali, a malo dočakali. Fantalini, dijački kade po ulicah, kakor za stavo, dočim naši vojaki niti navadnega tobaka po trafikah ne dobe. — Par izložb pri ljubljanskih knjigotržcih je takih, da mora človek zardeti, ko gre mimo. Čuvaj javne morale, poglejte vendar in storite potrebno, da bo mladina malo bolj zavarovana, da ne bo zavajana v mlakužo nepravosti ne po takih izložbah, ne po gotovih osebah!

lj **Odlikovanje.** Njegova Visokost nadvojvoda Franc Salvator, protektor »Rdečega križa« je odlikoval strežnico gđc. Serafino Hubad s srebrno častno svetlino »Rdečega križa« z vojno dekoracijo.

lj **Prememba posesti.** G. Jožef Primc, posestnik in mesarski mojster, je kupil hišo št. 8 v Delarnski ulici na Poljanah od g. Adolfa Hauptmanna.

lj **Krušne izkaznice** se bodo izdajale pri vseh desetih komisijah v petek 2. marca 1917 od 8. do 1. ure popoldne. Kdor ne more priti sam, naj komu drugemu poveri svojo policijsko zglasnico, ker se po komisiji za zamudnike ne bodo izdajale izkaznice na magistratu.

lj **Uslužbenec železnice** se vnovič opozarja, da ne dobe prav nikakih živilskih izkaznic več pri komisijah, ker morejo dobivati vsi blago iz železniških skladišč. Železniški uslužbenci v po-

koju in njih rodbine pa dobivajo še nadalje živilske izkaznice.

lj **Aproviznačnemu zakladu za prebrano revnih rodbin** so darovali: Ljubljanska plinarna 500 K, Zadruga zveza v Ljubljani 500 K, in veletržec Feliks Urbanc 30 K.

lj **Popisovanje ovac.** V smislu odredbe c. kr. deželne vlade se ima izvršiti popisovanje ovac po stanju z dne 25. t. m. V Ljubljani bo ovce popisovala posebna komisija na magistratu v mestni posvetovalnici in sicer v četrtek dne 1. marca 1917 od 8. do 12. ure popoldne, kamor imajo priti naznaniti lastniki svoje ovce. Posebno se še opozarja, da morajo tudi posestniki ovac z Barja kakor tudi iz Spodnje Šiške naznaniti označeni komisiji število svojih ovac. Kdor zamudi popisovanje ali ga celo sploh opusti, bo v smislu obstoječih predpisov občutno kaznovan.

lj **Spomladni seli.** Travniki in polja, posebno pa naš Grad in Golovec, kažejo že svoja »rebra«, toplo solnce in prijetno dnevno ozračje, petje ptičkov, kakor tudi že poganjajoči zvončki, trobentice in pomladanski žefran, vse to nam daje upanje, da smo letos najhujše prestali ter da se nam bliža zaželjena spomlad. Sušec običajno ne priznava, toda če bode še tako nagajal, bo slednjič le premagal po naravi in kmalu bodo šolarčki zapeli: »Vigred, vigred, vigred je tu!«

lj **Umrl** so v Ljubljani: Štefan Budič, vojaški voznik. — Anton Hora, pešec. — Emil Mihelič, črnovojniški pešec. — Vekoslava Sadar, rejenka, 1 mesec. — Ivana Matko, vdova železniškega poduradnika, 46 let. — Ana Čadež, rejenka, poltretje leto. — Terezija Strajnar, šivilja, 18 let. — Fran Kotnik, finančne straže respicijent v p., 63 let. — Terezija Gaberšek, postrežnica, 71 let.

lj **Dotična dama**, ki je pri drugem Matičnem koncertu izpraševala, čigav da je »muf«, je nujno naprošena, naj se takoj oglasi pri vratarju hotela »Union«.

lj **Izžubila** se je usnata denarnica z vsebino 45 K. Pošten najditelj se naproša, da jo odda proti nagradi v upravi lista.

Po svetu.

100.000 nedelj. Pariški list »Figaro« piše, da bo v nedeljo, dne 8. julija 1917 100.000. nedelja od časa, kar se je začelo računati po krščanskem časovnem računu.

Smrtna obsodba morilca svoje matere. Okrogno sodišče v Tridentu je obsodilo na smrt na vešalih čevljarja Gradizolo, ki je svoji stari materi z britvijo prerezal vrat.

Kako dela predsednik Wilson. Wilson najraje svoja dela sam opravi brez tajnikov in drugih uradnikov, ki so mu na razpolago. Vse važne stvari, o katerih razmišlja in sodi, si v kratkih besedah beleži v majhni beležnici. Najvažnejše rešitve pa celo sam tipka na pisalnem stroju.

Pr. morske novice.

— **Vojaška odlikovanja.** Zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje sta dobila Ivan Bubnič, trgovec iz Pregarja, občina Podgrad, in Anton Čekada iz Rupe, obč. Jelšane v Istri, oba pri 152. črnovoj. bataljonu. — Bronasto svetlino za hrabrost je dobil Alojzij Gošnik, sapper.

Slovenskega dušnega pastirja si žele slovenski begunci v Marchegg, da bi mogli opraviti svojo velikonočno versko dolžnost. To bi jim bila v njih zapuščenosti velika tolažba. Iskreno torej prosijo, da bi se jih usmilil kak slovenski duhovnik in prišel med nje. Naznani pa naj svoj prihod, da ga pridejo spremit s postaje, ki je precej oddaljena od mesta. Begunci v Marchegg so doma iz Bilj, Mirna, Rupe, Peči, Solkana, Vrtojbe in Gorice.

Smrtna kosa. V Mošnjah je umrl 65letni posestnik Andrej Češčet iz Sovodenj. Pred dobrim mesecem mu je odšla v večnost 17letna hči Alojzija. — Umrl je dne 25. februarja v Zelimljem št. 35 začasno bivačji g. Just Špacapan iz Ozeljana št. 26, župnije Šempas na Goriškem, star 77 let. N. v m. p.!

— **V Pulju** je umrl trgovec, svetnik trg. in obrt. zbornice istrske Krištof Cossovel.

— **V Pulju** je umrl c. kr. stavbni mojster Jožef Mereš.

Umrl je v Gradcu infanterist 5. dom. pešpolka Fran Pelico.

Išče se nadzorovalni hlapec, če mogoče bolj prileten, v jako ugodno službo. Natančnejša pojasnila daje »Posredovalnica za goriške begunce« v Ljubljani, Dunajska cesta 38./I.

Darovi za goriške begunce. V denarju so darovali: Terezija Komljanec, škocijan pri Mokronogu, 20 K; dr. Franc Derganc, primarij, Ljubljana, 50 K; A. Pečenko, Šoštanj, v spomin smrti Franca Mozetič, zidarskega mojstra v Gorici 10 K; G. Z. Ljubljana 100 K; darilo »Naroda« 24 K 60 vin.; dr. Schmidinger, c. kr. not. v Ljubljani, 10 K; neimenovana gospa 4 K; Kat. sl.

izobraževalno društvo, Črnomelj, 144 K; darilo »Naroda« 6 K; edbo- Kat. tisk. dr. iz Gorice« daruje namesto venca na krsto preč. g. msgr. Ivana Nepomuka Murovca v blagor njegovi duši 100 K; Milko Šašelj, Klanec, Istra, 10 K; Milan Vrtovec, c. in kr. mojnariški komisar, Pulj, 4 K; Janez Sušnik, kanonik, Ljubljana, 50 K; župnija Žalilog 80 K; po dr. Antonu Breclju, dva Goričana v Ajdručini 25 K; Kat. slov. izobraževalno društvo St. Jakob ob Savi 70 K.

K zvezdam.

Velikanske razdalje so med zemljo in zvezdami stalnicami. Najbližja izmed stalnic, katerih daljavo so dosežaj premerili, je najsvetlejša zvezda (Alfa) v ozvezdju Kentavra, 60½ stop. južno od ekvatorja. Njena paralaksa meri 0.75 sek., to se pravi, ko bi bil kdo na tej zvezdi, bi mu bila zemlja od solnca oddaljena samo 0.75 krogovih sekund, in luč potrebuje 4.8 let, da pride od nje do zemlje. Pri večini zvezd je pa paralaksa tako majhna, da se sploh ne da meriti, in so oddaljene od zemlje sto in več sto svetlobnih let. In vendar so nam te zvezde že tako blizu, da merimo njihova pota, njihovo velikost in naravo.

Veliko stoletij zvezdoznanci niso imeli za svojo vedo drugega orodja, kakor nekaj meril za kote, v katerih se vidijo nebesne razdalje, pa so vendar marsikaj tako natančno preračunali in zmerili, da so pogreški, ki so jih pri tem napravili, res malenkostni. Še Kopernik in mnogi drugi slavni zvezdoznanci v začetku novega veka niso poznali daljnogleda. Pomagali so si s priprostimi merili. Tudi dandanes ni treba daljnogleda, če se hoče človek seznaniti z zvezdami. Najbolj zanesljiva daljnogleda sta bister um in zdravo oko.

Iznajdba daljnogleda je seveda zvezdoznanstvo visoko povzdignila. Z daljnogledom so našli marsikaj, kar bi se s prostim očesom nikdar ne bilo dalo zaslediti. Merila so združili z daljnogledom ter jih tako izpopolnili, da morejo z njimi meriti tisočinke krogove sekunde. Brez meril bi tudi daljnogled ne pomenili veliko.

Ko so iznašli fotografijo, je naredilo zvezdoznanstvo zopet korak naprej. Naše oko je podvrženo mnogim prevaram, tako da večkrat vidimo to, česar ni, in tega ne, kar je. Fotografirni aparat pa slika brez prevare. Spravili so torej fotografirne aparate v zvezo z daljnogledom velikani in so tako dosegli nova odkritja na nebu. Zlasti izmed 826 do sedaj znanih malih planetov se je večina zglasila na fotografirni plošči.

Najdalje pa je prodrlo zvezdoznanstvo v skrivnosti nebesnih daljav s pomočjo steklene prizme. Znano je, da se svetlobni žarek, ki je šel skozi tako prizmo, razdeli in razprši. Svetlobni žarek je sestavljen iz žarkov raznih barv. Prizma ga razdeli in razprši tako, da se pokaže vsaka barva posebej, ena poleg druge, kakor to n. pr. vidimo v mavrici. Tako razpršeno in v posamezne barve razdeljeno svetlobo imenujemo s p e k t r u m. Če gre bela svetloba, preden pride do prizme, skozi kak plin, povzroči ta plin, da se pokažejo v spektru, ki ga vjamemo n. pr. na bel papir, temne ali svetle ravne črte. Vsak plin nariše take črte na drugem kraju spektra. Zato se da iz teh črt z gotovostjo sklepati, skozi katere pline je šla svetloba. Spektrum, ki ga naredi solnčna svetloba, ima celo množico takih črt. Iz teh črt se vidi, da so plini, ki obdajajo solnce, skoro od vseh tistih tvarin, iz katerih je sestavljena zemlja. Če so pa plini na površini solnca od takih tvarin, je gotovo iz teh tvarin tudi solnčno jedro, ker je na solncu velikanska vročina, tako da vse tvarine deloma prehajajo v pline.

Kakor se preiskuje solnčni spektrum, tako tudi spektri zvezd. Iz zvezdnih spektrov je razvidno, iz kake tvarine je zvezda, pa tudi to, ali je še v plinastem stanju, ali v takem, kakor naše solnce, ali je morda že bolj ohlajena kakor solnce.

Pa še več kaže spektrum. Fizik Doppler je l. 1842. našel, da se spektrum nekoliko premakne, če se telo, od katerega prihaja luč, premika v smeri proti prizmi ali od prizme. Če se svetlobno telo bliža, se premakne ves spektrum na ono stran, kjer je v njem vijolična barva; če se oddaljuje, na isto stran, kjer je rdeča barva. Za koliko se je spektrum premaknil, se da zmeriti po onih črtah v spektru, ki so seveda tudi premaknejo. Čim hitreje se giblje svetlo telo, tem bolj se premakne spektrum in črte v njem. Pa če se svetlo telo giblje s hitrostjo 100 km v sekundi, se premaknejo črte v spektru le za majhen del milimetra. Take

majhne dolžine je mogoče meriti le s pomočjo daljnogleda in fotografije. Na velike daljnogleda so pritrjeni umetno sestavljeni aparati s prizmami in fotografičnimi ploščami, na katere se naslika zvezdni spektrum.

Tako je mogoče zračniti hitrost, s katero se gibljejo zvezde, ki jim pravimo stalnice zato, ker zaradi njihove oddaljenosti njihovega gibanja ne zaznamo. Zasledili so zvezde, ki prehodijo nad 300 km v sekundi; večinoma pa ta brzina ne presega 100 km.

Dopplerjevo pravilo je pa še nekaj drugega pokazalo. V spektru nekaterih zvezd so našli, da so črte v njih nekaj časa pomaknjene na stran vijolične barve, da potem nekaj časa niso nič premaknjene, ampak stoje na tistem mestu, kakor pri svetlobnih telesih, ki se nič ne premikajo, in potem so pomaknjene zopet na stran rdeče barve. Jasno je, da se take zvezde vrte okoli nekega središča. Navadno so to zvezde dvojice (Doppelsterne). V nekaterih slučajih se take dvojice v spektru jasno pokažejo, namreč takrat, če sta zvezdi, ki se vrtita obe okoli istega središča, dosti svetli. Tak slučaj je n. pr. pri Kozici (Capella) v Vozniku. Spektrum te zvezde pokaže včasih namesto po eno kar po dve črti, eno tik druge, od katerih je ena pomaknjena nekoliko proti vijolični, druga proti rdeči barvi. Čez nekaj časa se obe črti strneta v eno in potem zopet razločita v dve. Tu je čisto jasno, da sta skupaj dve zvezdi: ena se suče okoli druge, obe pa okoli skupnega središča.

Tako daleč je že prodrli človeški um. Upamo, da še ni dosegel skrajnih mej in da nam bo odkril še razne skrivnosti v naravi, katerih sedaj morda niti ne slutimo.

Izpremembe na nebu v marcu leta 1917.

Solnce se od začetka do konca meseca vzdigne za 12 stopinj in 7 minut, t. j. približno za 22½ solnčnih ploskev; ob enem se pomakne po ekliptiki proti vzhodu (na levo) za 30 stopinj in 51 minut, t. j. skoro za 1 stopinjo ali dve solnčni ploskvi na dan. 21. marca, ko bo v Ljubljani kazala ura 5 in 39 minut zjutraj, stopi solnčno središče v točko, kjer se v ozvezdju Rib na nebu križata ekliptika in ekvator. Tedaj se začne pri nas astronomska pomlad, na južni polovici zemeljske krogle (v zmrnem pasu) pa jesen. V Argentini in v Južni Ameriki so že v začetku februarja poželi žito in so tudi že koruzo spravili s polja. O nastopu pomladi (ozir. jeseni) sta noč in dan po vsej zemlji enako dolga; samo ob obeh zemeljskih tečajih je vsled refrakcije samo dan brez noči. Kmalu pa prevlada na severu dan in na jugu noč, le ob ekvatorju ostaneta noč in dan vse leto v ravnotežju. Ko bi šli na koncu marca od južnega tečaja do severnega, bi imeli na južnem tečaju večno noč, potem bi prišli v pokrajino, kjer je dan dolg eno uro, in čim bolj proti severu bi šli, tem daljši dan bi našli, ob severnem tečaju pa večni dan. To razmerje traja do začetka jeseni; tedaj preide dah na jug in noč na sever. — V Ljubljani zraste dan od začetka do konca meseca za 1 uro 43 minut in vzhaja 1. ob 6. uri 43 minut, 31. ob 5. uri 43 minut; zahaja 1. ob 5. uri 47 minut, in 31. ob 6. uri 30 minut. — Premier solnčne ploskve meri 1. marca 32 minut 20 sekund, 31. pa 32 minut in 4 sekunde, kar kaže, da se zemlja od solnca oddaljuje. — V februarja sta se nekaj časa videli na solncu s prostim očesom dve veliki pegi. Take velike pege se vidijo večkrat. Treba je imeti samo črno ali drugače pobarvano steklo, n. pr. od rumene steklenice, pa se lahko poiščejo.

Planeti. Trije veliki planeti, namreč Merkur, Venera in Mars so podnevu nad obzorjem in se zato ne vidi. Merkur je dosegel 12. februarja svojo največjo desno razdaljo od solnca, se pomika od tedaj nazaj proti solncu, pride 29. marca za solnce in doseže 24. aprila svojo največjo levo razdaljo od solnca. Takrat — v drugi polovici aprila — ga bomo lahko videli. — Venera se prav tako bliža solncu kakor Merkur, samo počasneje, in pride šele 26. aprila za solnce. Z malo večjim daljnogledom se najde lahko vsak dan. Sedaj je že skoro »polna«. — Mars je bil za solncem 28. februarja. Solnce se hitreje pomika na levo kakor on, vendar se ta mesec še ne bo videl, čeprav bo že na desni strani solnca.

Jupiter se nahaja v ozvezdju Oвна in vozi na levo proti Biku. Ves mesec marec se premakne približno za 6 stopinj. Zahaja 1. marca 20 minut po 10. uri zvečer in 31. malo pred 9. uro zvečer. V marcu se še vidi svetloba v živalskem krogu, najlepše poldrugo uro po solnčnem zahodu, če je noč jasna in temna. Išči jo od Jupitra proti zahodu.

Saturn je v Dvojčkih. V januarju je bil s Kastorjem in Poluksom v ravni črti; sedaj se je od te črte že precej oddaljil. Premika se na desno proti zahodu. Do 25. marca se premakne v tej smeri še za kake pol stopinje. Potem se obrne na levo in obdrži to smer do konca novembra. Zahaja 1. marca ob ¾ na 5. uro zjutraj in 31. ob ¾ na 3. uro zjutraj.

Stalnice. Velikan Orion, ki koraka proti zahodu, vzbuja posebno pozornost. V sredi meča, ki mu visi od pasa, se nahaja znana megla, ki jo vidi že prosto oko. Iz te megle se pred našimi očmi delajo novi svetovi. Tacih megel je še vse polno na nebu, pa so tako daleč, da nam jih pokaže samo daljnogled. Pred milijoni let, v začetku, ko je Bog ustvaril svet, je bilo vse sama taka megla. Iz nje so nastale zvezde: stalnice, planeti, trabanti in repatice. — Algol mrkne delno vsakih 28 dni, vendar zvezdoznanci ne morejo natančno določiti, kdaj ima najmanjšo svetlobo. Dunajski astronomski koledar je pred dvema letoma ta čas prestavil za 1 uro naprej, letos pa zopet za pol ure nazaj. V marcu bo mogoče opazovati Algolov mrk n. pr. te-le večere: 1. ob 10., 4. ob 7., 13. ob 9. in 24. ob 9. uri.

Zahvala „Glasbeni Matiči“.

„Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani“ je hvaležno prejela od slavne „Glasbene Matice“ v Ljubljani znesek 3000 kron (tritisec kron) kot čisti donesek treh dobrodelnih koncertov v prid goriškim beguncem.

Ni prvič, da se je slavna »Matica« zavzela za te reveže. Že v preteklih letih, odkar se nahajajo goriški begunci na Kranjskem, je z neizmernim trudom in požrtvovalnostjo priredila koncerte v ta blagi namen, da olajša trpljenje ubogim beguncem. A to pot ji gre še posebna zahvala. Premagala je največje težave, samo da lahko pomaga bednim Goričanom. In uspeh je bil nad vse pričakovanje ugoden. Vkljub velikim stroškom, vkljub vsem težkočam so donesli trije večeri lepo vsoto: 3000 K (tritisec kron). Noben jezik ne pozna besedi, s katerimi bi se mogel zahvaliti slavnemu društvu za tako velikodušje. Zato se zahvaljujemo tudi mi le s skromnimi besedami, ki so nam na razpolago in kličemo iz dna srca: »Bog povrni stotero vsem blagim prirediteljem!«

Vendar pa ne smemo pozabiti drugega faktorja, ki je tudi pripomogel do tako lepega uspeha in sicer je to slavni in širom znani pevski zbor »Matica« pod umetniškim vodstvom g. koncertnega vodje Matije Hubada. S kako požrtvovalnostjo so vstrajale gospodične pevke in gospodje pevci, čeravno so morali prestati in prenesti največje napore. Vendar so vstrajali, ker jih je navdajala blaga misel: »Trudimo se za svoje preganjane sorojake.« S kakim navdušenjem so peli verze nesmrtnega goriškega slavca »Krasna si, bistra hči planin«! Čutili so bližino onih, katerim te besede veljajo in navdušili so se. S kakim občutkom so peli solisti in solistinke, more pojmiti le oni — ki je begunec.

Čutili so z dušo begunca in vlili so svojo dušo v pesem begunca...

Kadar pa napoči oni dan osvoboditve, ko se bo naše ljudstvo vrnilo z oljko miru na svoje domove, takrat ga ne bo, ki ne bi vzkliznil iz dna hvaležnega srca: »Čast in slava takim ljudem, čast in slava onim,

ki so nam pomagali v urah bede in trpljenja!«

Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Achleitner: »Med plazovi« je ena najlepših povesti. Popisuje življenje tirolskega gorskega župnika, ki živi edino svojemu poklicu, ter žrtvuje vse, da reši dušno in telesno korist svojih župljanov. Stane s poštnino 70 vin., skupaj vezan s Finžgarjevo povestjo »Gozdarjev sin« pa 1 K 60 v. Zadnja povest bo pa posebno ugajala kmetiskim fantom, ki je izvzeta iz njihovega življenja. Je v VI. zvezku ljudske knjižnice ter stane nevezana 30 vin. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Ljudska knjižnica, 12. zvezek: »Iz dnevnika malega poredneža«. Janko Dovžan. V tej povesti se ne moremo dovolj nasmejati hudomušnostim malega poredneža. Za otroke bode ta knjiga primerno darilo. Cena tej povesti za zabavo je po pošti 1 K 60 vin. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Kresalo duhov. Nova knjiga (456 str.) obsega roman iz irskega življenja, angleški spisal P. A. Sheehan. Prevel Davorin Ciuh. Krasni roman je delo znanega irskega pisatelja in nam ne nudi le lepo, ampak tudi poučno vsebino. Junak romana je Richard Maxwell, akademično izobražen irski veleposesnik, ki po vzgledu Tolstoj za-pusti bogastvo in udobno življenje ter odide med irske kmete, da prouči njih beden položaj ter dvigne ljudstvo k novemu, boljšemu pojmovanju življenja. Moral je vsled tega sicer veliko prestati od nevednih ljudi, pa dosegel je svoj blagi namen — pomagal je svoemu irskemu narodu. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani ter stane po pošti 4 K, fina vezava 5 K 90 vin.

III. Pomlad se bliža, ko blagodejno vplivajo v spremembi vsakdanjih jedil vsakovrstne solate. Le pomanjkanje in draginja olja pripravlja skrb našim gospodinjam. Iz zdravilnega morskega Caraghee mahu si vsaka gospodinja lahko sama pripravi nadomestek za olje, ki se po okusu od najboljšega jedilnega olja prav nič ne razlikuje. Ta mah se naroča pri Mat. Dežman v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6.

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1'80, za dame K 1'50, za otroke K 1'20. Zaradi drage poštnine priporoča se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

Naročajte „Slovenca.“



Globoko potrta naznanjava sorodnikom in znancem, da je naju nepričakovano po volji Vsemogočnega zapustil ljubljani soprog in dobi oče, gospod

Franc Ks. Nagode

možčan, poselnik in bivši strojar-ski mojster,

ki se je danes 27. februarja 1917 ob 10. uri dopoldne v sedemdesetem letu starosti preselil v boljšo večnost.

Pogreb bo v četrtek, dne 1. marca 1917, ob 4. uri popoldne. Dragega soproga, oziroma očeta priporočava pobožni molitvi.

V Idriji, dne 27. februarja 1917.

Marija, Franci,
soproga, sin.

Učenca

poštenih starišev, ne pod 14 let starega, ki je priden in ima veselje do trgovine, sprejme takoj in pod ugodnimi pogoji trgovska firma I. Kušan, Kranj (Gor.).

Sprejme se takoj krepak deček kot

mizarski vajenec

Naslov mizarskega podjetja pove uprava „Sovenca“ pod: „440“. (Znamka!)

Slav. občinstvu in gosp. trgovcem priporočam

slamnaté čevlie (šolne)

in slamnate podplate za v čevlje

kateri sem začel izdelovati na debelo, tako da vsakemu lahko postrežem. Ker je druga obutev tako draga, bode ta za osebe, ki imajo opravilo v sobah prav dobro došla. Naj vsak poskusi! FRANC GERAR, tovarna slamnikov v Stob-u, pošta Domžale pri Ljubljani. 170

Upravnik

se išče

zmožen slovenskega in nemškega jezika, ki je dovršil vinarsko šolo in je izboren vinogradnik-neakademik. Biti mora Slovenec z večletnimi odličnimi spričevali, zelo pošten, neoženjen ali oženjen brez otrok. Ponudbe se naj pošiljajo na naslov:

Banski dvor, pošta Vinica, postaja Ormož, poste restante.

Bogu Vsegamogočnemu je v neskončni previdnosti dopadlo poklicati k Sebi našega predobrega, iskreno ljubljenega, nepozabnega soproga, očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Matija Koželj-a

umainega slikarja, posestnika in meščana.

Izdihnil je svojo blago dušo v pondeljek 26. svečana t. l. ob 7¾ zvečer, previden s svetimi zakramenti za umirajoče.

Pogreb predragga pokojnika bo v sredo 28. svečana ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Šutna št. 8-9, na pokopališče na Zaljah.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi na Šutni v četrtek 1. marca ob 7 uri zjutraj. Blagega pokojnika priporočamo v blag spomin.

Venci se na željo pokojnikovo odklanjajo.

Kamnik, 27. svečana 1917.

Marija Koželj roj. Hudobilnik

soproga

Anton Koželj, Ivan Koželj,
c. kr. real. profesor, trg. potnik,

Josip Koželj, Makso Koželj
kaplan, umetni slikar,

Marija Koželj roj. Plahuta,
Fani Koželj roj. Premk
sinovi.

Marija Sicherl roj. Koželj,
Mira Koželj
hčeri.

Franc Sicherl
postajevođa, zet,

Vsi vnuki in vnukinje.

Vrtnar

neozjenjen, izučen in vojaščine prost, se sprejme
tako pri graščini Križ, pošta Kamnik. 485

Proda se 8 orlov mladega zaraščenega

GOJZDA

v bližini Logatca na Notranjskem. - Ugodna rast.
Ponudbe na upravo lista pod šifro „Gozd“ 489.

Proti
katarom
nadoseljiv.

LIBERSKI
Emil in Konstantinov
vrelc.

Redno ga je rabilo pokoj. Njeg.
Velikostjo cesar in kralj Frano
Jožef I.
Dobiva se povsod ali po ravnanstvu
vrelca v Libercih.

Trgovci kupi ali vzame v najem

hišo na deželi

v prometnem kraju, event. z vpeljano trgovino.
Ponudbe na: Pošta Straža pri Rudolfovem.
pod „hiša na deželi“ 7917. 484

Sprejme se

vrtnarski učenec

z vso oskrbo v hiši. Ravno-
tam se sprejme tudi pošteno

deklet

za domača dela. Plača po dogovoru.

Pavel Simenec, vrtnar, Sv. Križ p. Moste
pri Ljubljani.

Išče se goriški begunec za

HLAPCA

tako, za vsako de'lo, skrben za govejo živino. Cez
55 let star. Voznih stroškov nekaj ali vse povrnen.
Janez Volk, Velika Bukovica
p. Ilirska Bistrica. Notranjsko.

Sprejme se

več mesarskih vajencev oz. pomočnikov.

Vnovčevalnica za živino,
Ljubljana, Dunajska cesta št. 29.

Enonadstropna

hiša

v Sp. Šiški blizu kolodvora je pod zelo
ugodnimi pogoji na prodaj. Naslov se
izve pri upravi lista pod števil. 471.

502

Sprejemem v pouk krepkega

sedlarskega vajenca

iz poštene hiše, starega 15 let. Ustmeni
ali pisarni pogoji se izvedo pri
FR. DIDICU, sedlarju v IDRILI.

501

Kot

učenec

želi vstopiti v kako trgovino deček 15
let, poštenih staršev, zdrav, krepak ter
s primerno šolsko izobrazbo. - Naslov
pove uprava „Slovenca“ pod št. „501“.

Išče se

436

stavbni pisar

povsem zanesljiv, trezen in pošten, ki
ima energičen nastop za nadzorstvo
delavcev. - Ponudbe je nasloviti na:
Poštni predal 54, Ljubljana, glavna pošta

Prodajalko

500

izurjeno v trgovini s papirjem, - in

sprejme
knjigarna

učenko

L. SCHWENTNER, Ljubljana.

Iščem poštenega

mlinarja

ki zna tudi žagati. Mesečna plača
60 kron s hrano in stanovanjem. Na-
slov se izve v upravnistvu „Slovenca“
pod števil. „498“.

Stalna mirna stranka išče

stanovanje

s tremi sobami in pritlikinami za takoj ali
maj-termin. Ponudbe na:
LJUBLJANA, poštni predal 88.

Poljsko

cikorijo

oddaja v originalnih zabojih po 100 kg
in 83 kg. Razpošilja tudi v zabojih od
5 kg dalje po poštne povzetju, trdka

A. Kušlan,

Ljubljana

Karlovka cesta 15

MILO

dobivate

v specialni trgovini za milo

Milan Hočevar

Ljubljana, sv. Petra cesta 30

Istotam tudi sveče, krema za
čevlje, toaletna mila, pralni
praški itd. na debelo in na
drobno. 358

Krojaški vajenec

s primerno šolsko izobrazbo in poštenih
staršev se sprejme takoj pri Janku Fu-
gina, krojaču v Grmclju, Belokranjsko.

Kostanjev les

307

do 2 m dolg, cepljen 10 do 30 cm v prerezu kupuje
Vinko Ubič, velotrdce, Zalec, Južnostajersko.

Ponudbe s skrajno ceno, množino in rok do-
bave naj se vpošljejo!
Točno plačilo. - Kulantno poslovanje!
Kupujem tudi mehak, bukov, hrastov les,
okrogel in žagan.



Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. živl. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice
sprejema zavarovanja na doživlje in smrt, otroški dot. rentna in ljudska, nezdolna in jamstvena zavarovanja
Javen zavod Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem
leta 1913. K 173.400.838 -
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1913. K 43.732.2276
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička K 432.252.66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vsa zavarovanja,
naj se v lastno korist obrne do gori imevane podružnice. - Prospekti zastopni in
poštne pros. o. 1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji
Ma lje Terezije cesta št. 12.

**Zahtevajte
stovenski cenik!**

**Dostavitev
! takoj!**

Brez pomisleka so

Jos. Petelinca

**šivalni stroji najlepše in časi najprimernejše
priložnostno darilo.**

Ti stroji znamke „Gritzner“ in „Afrana“ so najnovejši sedanosti, šivajo,
vezejo (šikajo), krpajo (mašijo) perilo in nogavice, ter imajo 10 letno garan-
cijo, krogišče, brezumen tek, ter biserni ubo. Jedno v zalogi priproste
in luxus opreme, ter stroji najnovejših sistemov pouk v ravnanju s strojem
kot tudi umetno vezenje, krpanje perila ter s. z aparati vsaki čas in
povsod brezplačen. 2978

Cim preje kupiš, ceneje kupiš — dobro le v **Ljubljani**,
sv. Petra nas. p. 7, blizu frančiškanskega mostu, levo ob
vedi, 3 hiša pri

Jos. Petelinca.

Ivan Komljanec, posestnik v Skočjanu na Dolenjskem, naznanja v svojem
imenu in imenu brata **Josipa Komljanca**, profesorja v Ptu in sestre **Anne L. line**
roj. Komljanec tužno vest, da je njegov iskreno ljubljeni in spoštovani brat, gospod

Mojziji Komljanec

c. kr. sodnik v Logatcu

dne 27. svečana 1917 ob 1. uri zjutraj, previden s sv. zakramenti v Kamniku po
kratki in mučni boleini umrl.

Pogreb se bo vršil dne 1. sučca 1917 ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti v
Kamniku, Velika ulica št. 10, na pokopališče na Zalah pri Kamniku.

Maša zadušnica se bo brala dne 2. sučca 1917 ob 8. uri zjutraj v tarni cerkvi
v Kamniku (na Suti).

Blagi pokojnik se priporoča v prijazen sporin.

Kamnik - Skočjan, dne 27. svečana 1917. 499

ZAHVALA.

Za ljubeznivo sočustvovanje ob težki izgubi naše srčnoljub-
ljene matere, gospe

IVANE MATKO

kakor tudi za poklonjene vence in veliko častno udeležbo na ža-
lostnem izprevodu izrekajo globoko ganjeni najsrčnejšo zahvalo
vsi žalujoči ostali.

Gospodinja mnogo prihrani

ako si sama pravi nadomestek jedilnega olja iz

Morskega Caraghee-mahu

ki na raznih solateh po vkusu popolnoma nadomešča najfinije namizno olje
in je zravju zelo prikladen, četudi ne vsebuje oljne maščobe. Zavitek mahu
najfine se vrste za 1 liter nadomestnega olja K 1.30, po pošti poslan K 1.50,
rekomandirana p. s. ljetev velja 25 vinarjev več. Navodilo za pr. pravo, ki je po-
popolnoma priprosta in brez stroškov, je pridejana vsakemu zavitku. Za po-
kusno pošljam tudi posamezne zavitke proti predplačilu ali povzetju, sicer se
pa priporoča več zavirkov zajedno naročiti, da se prihrani nekaj poštne.
Prodaja M. Spenko Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Poštne naročila in de-
narne pošiljke naj se pošilja o na naslov

Mat. Dežman v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6.

Novo! **Poskusite!** **Novo!**

Baterije „Karl“

so varstveno zavarovane, zanesljivo močne 5 voltov
ter naj se ne primerjajo z manjvrednimi.

K. N. KREGAR
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 21-23

I. edina največja razpošiljalnica baterij, žarnic in
električnih žepnih svetilk na Kranjskem.

Trgovci velik popust! Zahtevajte ilustrirani cenik!